

Health & Emergency care Learning Program Gobabis

Rapportage project najaar 2010 / voorjaar 2011.

Voorwoord

Geachte lezers,

Voor u ligt het rapport dat geschreven is naar aanleiding van ons werkbezoek in het najaar van 2010 en het voorjaar van 2011.

In dit rapport wordt kort en bondig verslag gedaan van het verloop van de diverse trainingsprogramma's. Per hoofdstuk wordt stil gestaan bij elk afzonderlijk project.

U zult merken dat HELP Gobabis structureel te werk gaat. Wijze lessen zijn geleerd uit andere hulpverleningsprojecten en eigen ervaringen. Dat betekent dat het geen zin heeft om bestaande lesprogramma's en concepten (ongevraagd) één op één te kopiëren vanuit Nederland naar Namibië. HELP Gobabis heeft intensief contact met alle betrokkenen, luistert naar de plaatselijke behoeften, werkt mee op de ambulance en de spoedeisende hulp om een goed beeld te krijgen van de daadwerkelijke situatie. Hiermee probeert HELP Gobabis een duurzaam en werkzaam fundament te creëren.

Wilt u meer informatie of meer foto's van het project? Bezoek dan onze website www.helpgobabis.nl

Bowe Bottinga & Jillard Faber,
Health & Emergency care Learning Program Gobabis

Inhoudsopgave	Pagina
Hoofdstuk 1 Een korte terugblik	04
Hoofdstuk 2 EHBO project voor wees- en dakloze kinderen	05
Hoofdstuk 3 Traumatraining verpleegkundigen State Hospital	08
Hoofdstuk 4 Specialistische reanimatietechnieken artsen State Hospital	11
Nawoord	13
Bijlage 1	14

Hoofdstuk 1.

Een korte terugblik

Sinds 2006 is HELP Gobabis intensief betrokken bij diverse paramedische scholingsprogramma's in Gobabis. Wat destijds begon als een eenmalige introductie van een geschonken ambulance door Kijlstra Ambulancegroep Fryslân, is binnen afzienbare tijd uitgegroeid tot een constructieve samenwerking met als doel de paramedische kennis in alle facetten van de spoedeisende hulpverlening te optimaliseren.

Dit betekent dat HELP Gobabis zich niet alleen richt op de specialistische trainingen in het Gobabis State Hospital, maar ook aandacht heeft voor de basisopvang van zieke kinderen.

Spoedeisende zorg wordt overal ter wereld gekenmerkt door ketenzorg. De zwakste schakel is bepalend voor de uiteindelijke overlevingskansen van het betrokken individu.

Tot nu toe zijn de volgende paramedische trainingsprogramma's door HELP Gobabis opgestart:

- **Train de trainer programma** t.b.v. verpleegkundigen en chauffeurs van het State Hospital. De afgelopen jaren zijn zes trainers opgeleid. Echter door (on) natuurlijk verloop onder het personeel blijven we intensief betrokken bij dit project.
- **Pre-hospitale traumazorg voor de brandweervrijwilligers** die de geschonken ambulance bemannen. Door onze inspanningen zijn alle vrijwilligers opgeleid tot volwaardige EHBO'ers. Tevens hebben we ervoor gezorgd dat een groot aantal vrijwilligers een meerdaagse traumacursus in Windhoek kunnen volgen. Het certificaat van deze basiscursus is erkend in Namibië.
- **EHBO project voor de docenten van de lagere scholen.** Dankzij diverse sponsors konden we een aantal EHBO koffers overhandigen en een groot aantal leraren laten opleiden tot EHBO'er door SOS internationaal Namibia. Echter door een moeizame communicatie met het ministerie van onderwijs ligt dit project tijdelijk stil.
- **EHBO project voor begeleiders van de wees en kansarme kinderen in en rond Gobabis.** Gobabis telt ruim zeshonderd wees- en kansarme kinderen die opgevangen worden in acht verschillende projecten. Deze projecten worden voornamelijk geleid door vrijwilligers. Deze vrijwilligers zijn niet getraind om eerste hulp te kunnen bieden. De problemen waar ze tegen aan lopen zijn divers en lopen uiteen van bloedneuzen tot gebroken ledematen. Maar ook uitdroging is een groot probleem.

Lesgeven in een andere cultuur is en blijft indrukwekkend. Verschillen zijn er te over: de taal, het klimaat, de natuur, levensomstandigheden, eetgewoontes, etc. Echter na afloop van deze intensieve trainingsweek bleek ook maar weer dat 8500 km verwijderd van Drachten er een groot aantal professionals en vrijwilligers in Gobabis zijn die zich met hart en ziel inzetten voor mensen die dit nodig hebben. Hun enthousiasme, betrokkenheid en nieuwsgierigheid om diverse trainingen te volgen heeft al onze verwachtingen overtroffen.

Hoofdstuk 2.

EHBO project voor begeleiders van wees- en kansarme kinderen in Epako, Gobabis

Trainingsbehoefte

Vorig jaar heeft HELP Gobabis op verzoek van de Gobabis Social development Trust een EHBO scholingsprogramma geschreven voor de begeleiders van de diverse kinderopvangprojecten binnen de sloppenwijk Epako.

Al langere tijd hadden de begeleiders grote behoefte aan EHBO training. Spelende kinderen lopen gemakkelijk kwetsuren op. Daarnaast lopen ze grote kans op verwondingen door het vele gebroken glaswerk, slangenbeten, uitdroging etc.

Overal ligt glas in Epako.

Enkele cijfers:

- Epako is de grootste sloppenwijk van Oost Namibië, en is gelegen aan de rand van het stadje Gobabis en telt ruim 5000 inwoners waarvan een groot deel niet geregistreerd is.
- Werkeloosheid, mishandeling, geweld, verkrachting HIV/AIDS zijn onderwerpen waarmee een groot deel van de bevolking dagelijks geconfronteerd wordt.
- Er zijn een aantal basisscholen met een gemiddeld leerlingenaanbod van achthonderd kinderen.
- Verdeeld over de gehele wijk zijn er acht opvangprojecten voor wees- en dakloze kinderen. Veelal worden deze projecten geleid door (ongeschoolde) vrijwilligers. Financieel zijn ze afhankelijk van giften door derden (kerkelijke instanties, giften uit buitenland)

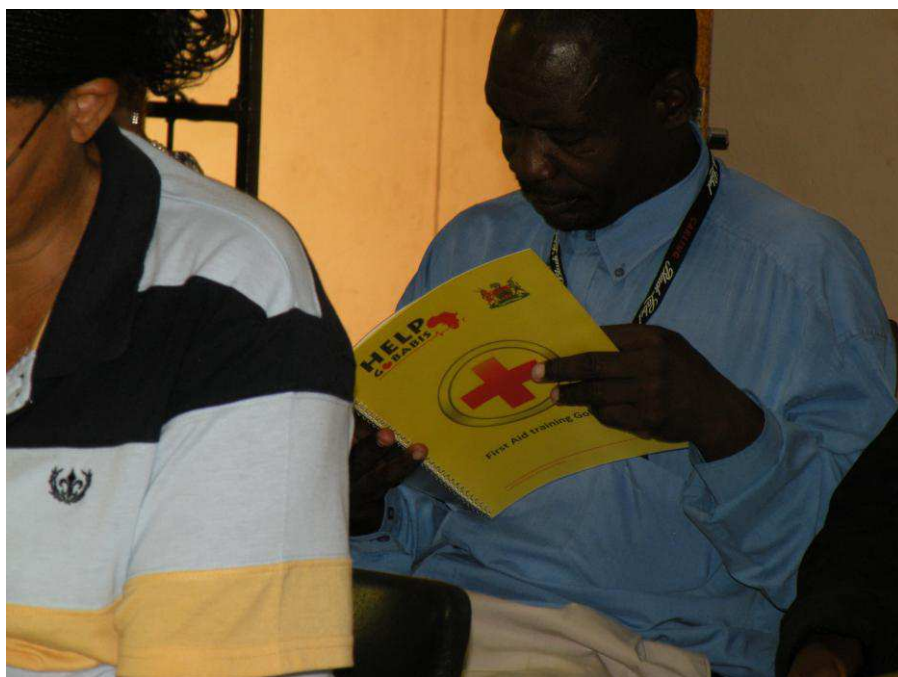
Vorbereiding

Door de intensieve jarenlange samenwerking met de plaatselijke instanties in Gobabis, heeft HELP Gobabis een op maat passend trainingsprogramma ontwikkeld. Naast de algemene EHBO zaken is er ook stil gestaan bij o.a. hitteletsels (uitdroging), slangenbeten en algehele hygiënemaatregelen.

Zonder hengel kun je niet vissen. Daarom is naast kennisoverdracht ook EHBO materiaal en lesmateriaal nodig. Gelukkig konden we zonder grote moeite sponsors in Nederland overtuigen van de noodzaak van aanschaf van vijftien EHBO koffers en lesmateriaal. De koffers zijn in Namibië aangeschaft zodat de lokale economie gestimuleerd wordt.

Alle gebruiksaanwijzingen / verpakkingen zijn Engelstalig, en er is contact met de betrokken leverancier voor het bijvullen van deze koffers.

De Trust heeft zich opgeworpen als coördinator bij zowel de voorbereidingen van de lessen alsmede de distributie en beheer van de EHBO koffers. De communicatie verloopt (via de mail en face to face) uitermate vlot en professioneel.

Aandachtig wordt de theorie bestudeerd

Verloop van de lessen.

Door een degelijke voorbereiding van zowel onze zijde als de zijde van de Trust is de geplande scholing boven verwachting verlopen.

Op 11 maart 2011 zijn zestien vrijwilligers opgeleid. Aan het eind van de dag konden we met trots de certificaten en EHBO koffers overhandigen.

De nadruk van deze scholing lag op de opvang en EHBO bij kinderen. Alle vrijwilligers werken met kinderen waarvan de leeftijd varieert van twee tot zestien jaar.

De volgende onderwerpen zijn behandeld:

- Opvang en onderzoek van het zieke kind
- Wondverzorging
- Verbandleer
- Brandwonden
- Verstikken en verslikken
- Reanimatie bij kinderen en volwassenen
- Stabiele zijligging
- Breuken
- Bijtwonden door dieren
- Gebruik van de EHBO koffer

Het vervolg

Niet alle vrijwilligers konden deze dag aanwezig zijn. De opvang van de kinderen moest ook gewoon doorgaan. Daarom willen we in het najaar van 2011 wederom terugkeren om de overige vrijwilligers ook op te leiden tot EHBO'ers.

Praktijk training, opheffen verstikking baby

Hoofdstuk 3

Traumatraining verpleegkundigen State Hospital

Trainingsbehoefte

Sinds de aanvang van de activiteiten van HELP Gobabis heeft dit project onze continue aandacht en wordt tijdens elk bezoek twee a drie dagen uitgetrokken om verpleegkundigen en chauffeurs wegwijs te maken in de wereld van de Pre-hospitale traumazorg.

Enkele gegevens:

- Het verzorgingsgebied van de 3 ambulances welke gestationeerd zijn in Gobabis is even groot als de oppervlakte van Nederland. De meeste wegen zijn onverhard, zogenaamde gravelroads. In het dunbevolkte achterland zijn een aantal Health Clinics gesitueerd. Het State Hospital in Gobabis is het enige volwaardige ziekenhuis in de gehele regio.
- Bij een melding wordt de ambulance bemand door reguliere verpleegkundigen vanuit het ziekenhuis. Dit in tegenstelling tot Nederland waarbij gespecialiseerd opgeleide verpleegkundigen alleen ambulancewerkzaamheden uitvoeren.
- In de Namibische verpleegopleiding is traumazorg sterk onderbelicht.
- Sinds 2006 heeft HELP Gobabis zes “train de trainers” opgeleid. Voordeel van dit concept is dat ook zonder onze directe aanwezigheid een grotere groep mensen continu kan worden getraind door eigen mensen. HELP Gobabis richt zich met name op het trainen van deze kleine groep trainers, zowel vakinhoudelijk als didactisch.
- Door werk elders en sterfte van één van de trainers was de oorspronkelijke opgeleide groep trainers tot een minimum van twee teruggelopen. Op verzoek van de PMO (Principal Medical Officer) Dr. Jobarteh is dit jaar begonnen met een basistraining voor de nieuwe trainers.
- Bij het volgende bezoek zal begonnen worden met de “train-de-trainer” cursus.

De praktijktraining

Vorbereiding

Ter voorbereiding zijn alle PowerPoint presentaties geactualiseerd naar de laatste wetenschappelijke inzichten. Mede door financiële ondersteuning konden een aantal BLS reanimatiefantomen worden aangeschaft die nodig zijn voor de praktijktrainingen.

Verloop van de lessen.

In twee zeer arbeidsintensieve dagen hebben acht verpleegkundigen, één chauffeur en een politieofficier het basis pre-hospitale lesprogramma gevolgd. Presentaties werden veelvuldig afgewisseld met praktijktraining waarbij de complexiteit van de casus steeds verder werd opgevoerd. De volgende onderwerpen zijn behandeld;

- Kinematics of trauma.
- Patiënt assesment
- Airway
- Breathing
- Circulation and Shock
- Spinal trauma
- CPR adult and child

De PMO Dr. Jobarteh was ook tijdens beide dagen aanwezig. Hij benadrukte tijdens deze dagen dat de lezingen zoals wij die verzorgden uitermate belangrijk waren voor de verpleegkundigen. Deze lessen stellen hen niet alleen in staat om buiten het ziekenhuis op een hoger niveau te kunnen presteren, maar helpt ook zeker mee om beter te functioneren in hun dagelijkse werk in het ziekenhuis.

Uitzuigunits t.b.v. de ambulances

Tijdens ons vorige bezoek in oktober 2010 was het ons duidelijk geworden dat de uitzuig units zoals die gebruikt werden op de ambulance niet meer goed functioneerden. Omdat dit wel een apparaat is dat van levensbelang kan zijn en het ziekenhuis geen budget had om nieuwe aan te schaffen, hadden wij besloten om deze van ons sponsorbudget te schenken aan het ziekenhuis. Er zijn veel verschillende soorten op de markt. Wat belangrijk is, is

dat het apparaat eenvoudig in gebruik moet zijn, hand aangedreven, weinig/geen onderhoud behoeft en goed schoon te maken moet zijn. Hierdoor kwamen we uit bij de prijswinnende Vitalograph Emergency Aspirator. Een apparaat dat het onder de meeste extreme omstandigheden blijft doen. Hiervan hebben wij er vijf aangeschaft en overhandigd aan het ziekenhuis.

Het vervolg

In het najaar van 2011 gaan we van start met het opleiden van de groep “train de trainers”. Deze enthousiaste groep verpleegkundigen heeft inmiddels de basisopleiding gevolgd. De selectie is uitgevoerd door de PMO. Naast de nodige theorie- en praktijklessen zullen we ook stil staan bij didactiek, voorbereiding van lessen, maken van een planning en intervisie.

De Theorielessen

Hoofdstuk 4.

Specialistische reanimatietechnieken voor artsen State Hospital

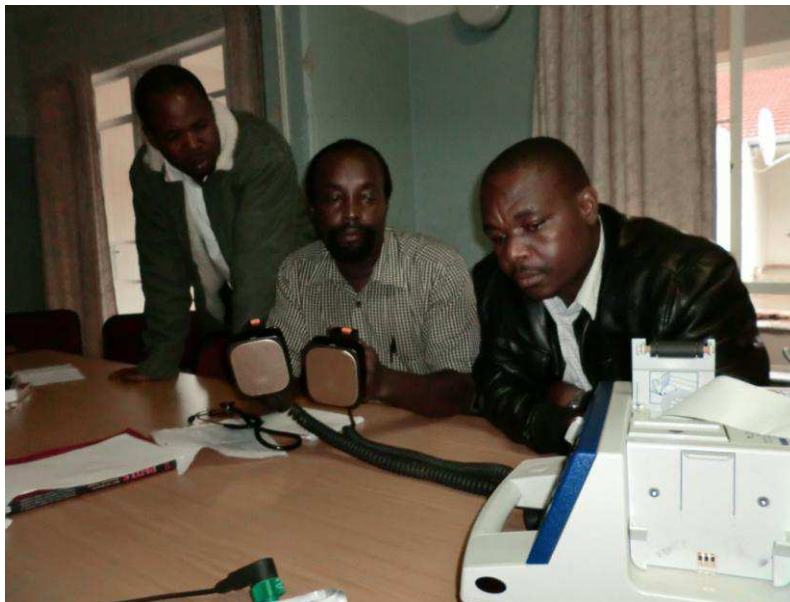
Trainingsbehoefte:

Elk algemeen ziekenhuis wordt zo nu en dan geconfronteerd met patiënten die reanimatiebehoefstig zijn. De opvang van deze levensbedreigende situaties wordt gekenmerkt door adequaat, snel en doelmatig in teamverband handelen, om de overlevingskansen van de patiënt zo optimaal mogelijk te maken.

Ook in het Gobabis State Hospital overlijden zo nu en dan patiënten t.g.v. fatale hartritmestoornissen. Tot nu toe is echter geen adequaat reanimatieteam beschikbaar. Reanimatietechnieken worden sporadisch en versnipperd toegepast. Er wordt solistisch gehandeld in plaats van het formeren van een team. Desondanks zijn er verspreid over het ziekenhuis wel een aantal monitoren/defibrillatoren aanwezig ter ondersteuning van de reanimatie. De kennis omtrent het gebruik ervan is echter onvoldoende zodat deze apparatuur niet of nauwelijks ingezet wordt.

Een bijzondere categorie binnen deze groep vormt de opvang van pasgeborenen en kinderen. Eén van de millenniumdoelen (zie ook www.millenniumdoelen.nl) waar het ziekenhuis aan werkt is het terugdringen van kindersterfte.

Afstanden zijn in Namibië groot, daarnaast is er geen openbaar vervoer en zijn er geen voedvrouwen op het platteland. Mede door deze oorzaken komt het regelmatig voor dat hoogzwangeren in slechte conditie in het ziekenhuis komen. Veelal vindt een

spoedkeizersnede plaats waarbij het geregeld voorkomt dat een pasgeborene overlijdt tijdens/ na de bevalling. Door de juiste trainingen in reanimatietechnieken is het ziekenhuis in staat deze sterfte terug kunnen dringen.

De vraag is dan ook bij ons neergelegd of wij van HELP Gobabis het ziekenhuis kunnen en willen ondersteunen bij het halen van deze doelstelling. Uiteraard zijn wij bereid dit

te doen. In samenspraak met het ziekenhuis zullen wij een lesprogramma samenstellen om de opvang van pasgeborenen en kinderen te optimaliseren.

Verloop van de lessen.

De lessen verliepen voorspoedig, ook hier werd de nodige theorie afgewisseld met praktijktraining.

De theoretische kennis van de artsen is prima zodat basis rondom levensbedreigende hartritmestoornissen vlot kon worden besproken.

Omdat de artsen ook gewoon dienst hadden in het ziekenhuis werd er besloten om zowel voor aanvang van de patiëntenronde alsmede na afloop van de werkdag bij elkaar te komen om te oefenen. Zo hebben we twee ochtend- en drie avondsessies kunnen doen.

Omdat we niet de beschikking hadden over een ALS reanimatiepop, konden we wel oefenen met reanimeren maar niet met defibrilleren. Dit werd dan ook “droog” geoefend.

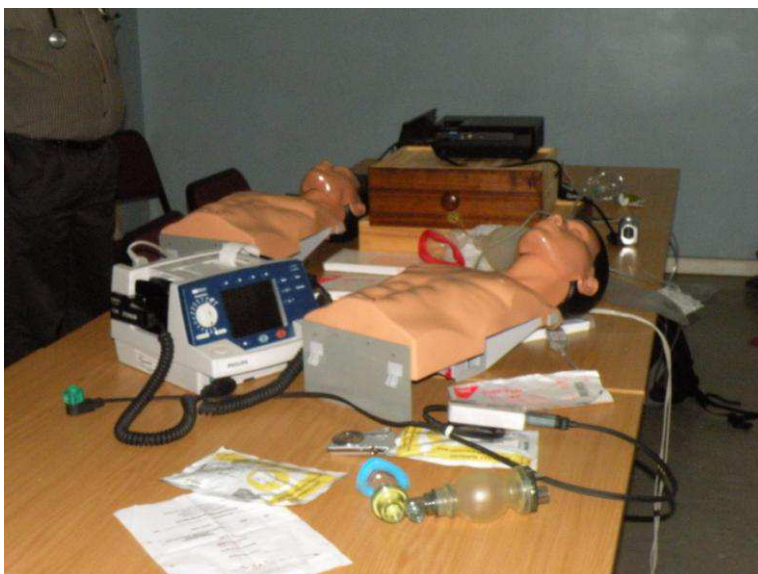
Tijd is een cruciale factor in reanimatiesettings. Hoe sneller en adequater in teamverband wordt gehandeld, des te groter is de overlevingskans van de patiënt. Alle handelingen zijn daarom in flowcharts uitgeschreven. Deze protocollen zijn daarom tot in detail besproken met de aanwezige artsen. Ons voorstel is om alle hartmonitoren te voorzien van een aantal flowcharts.

Na afloop van de workshops konden alle artsen de defibrillators uitstekend bedienen en hadden ze kennis genomen van de diverse reanimatieprotocollen.

Het vervolg.

Zoals gezegd is de opvang van de reanimatiepatiënt het meest succesvol indien er in teamverband wordt opgetreden. Dit betekent dat niet alleen de arts geschoold moet worden. Ook de aanwezige zaalverpleegkundige en de rondlopende schoonmaakster op de afdeling moeten geschoold worden in Basic Life Support. Immers, de zwakste schakel bepaalt de overlevingskansen van de patiënt. HELP Gobabis onderkent dit probleem. Daarom willen wij alle medewerkers van het ziekenhuis Basic Life Support technieken leren. Wij doen dit niet alleen maar vragen hulp van een nieuw pas opgericht trainingsinstituut, waar HELP Gobabis in mee zal participeren.

De contacten hierover zijn reeds gelegd en de eerste afspraken zijn gemaakt. Daarnaast willen we iedere medewerker uitrusten met een “Kiss of Life”, een klein hulpmiddel om besmetting tijdens de reanimatie te voorkomen en een paar handschoenen.

Nawoord

HELP Gobabis kan terugkijken op een uitstekend succesvol werkbezoek. In totaal hebben we ruim veertig personen getraind in diverse zaken. Dit succes komt niet bij toeval. Daar gaat grondige voorbereiding aan vooraf. Een korte opsomming wat er geregeld moest worden:

- Het gehele jaar zijn we intensief op zoek naar sponsors. Tickets, verblijfkosten, autohuur, aanschaf van EHBO koffers, reanimatiefantomen, alles moet gefinancierd worden. Het blijft een continue uitdaging om het financiële plaatje rond te krijgen.
- Voorbereiding van de lessen. Diverse lesprogramma's worden geschreven. PowerPoint Presentaties worden gemaakt en kritisch doorgenomen. EHBO boekjes worden geschreven en gedrukt.
- In de maanden voor onze komst wordt veelvuldig e-mail contact onderhouden met de betrokken personen. Weten ze van onze komst? Hoeveel mensen kunnen we verwachten per sessie? Waar en wanneer kunnen we lesgeven? Zijn beamer en verlengsnoer aanwezig? Het zijn soms kleine dingen die een les kunnen verstoren.

Gelukkig kijken we niet naar de uren die we er samen insteken.

Wat is dan onze drijfveer om ieder keer af te reizen naar Gobabis? Het antwoord daarop is niet goed te geven als men er niet zelf is geweest en aan den lijve de situatie heeft kunnen ervaren.

Waar het ons om gaat is het volgende: Het is goed om te zien hoe wij met relatief eenvoudige middelen de gezondheidszorg in Gobabis structureel kunnen verbeteren. Het enthousiasme waarmee de lessen worden gevolgd en de dankbaarheid van alle betrokkenen bij deze lessen motiveert ons extra. Daarnaast is het goed om te merken dat verschillende instanties ons weten te vinden en een hulpvraag bij ons neerleggen. Dat is de kracht van een ontwikkelingsproject. De hulpvraag moet komen van de mensen zelf en niet bedacht worden in eerste wereldlanden. Door deze hulpvraag zijn ze zelf gemotiveerd en enthousiast en nemen ze zelf verantwoordelijkheid.

Succes brengt verplichtingen met zich mee. Daarom willen we dit najaar wederom in Gobabis zijn om een vervolg te geven aan de bestaande trainingen. Indien financieel mogelijk willen we een Advanced Cardial Life Support Fantoom aanschaffen ter ondersteuning van de reanimatiewerkshops.

Daarnaast gaan we op verzoek van de gemeente Gobabis en de commandant van de vrijwillige brandweer een cursus sportletsels en blessures verzorgen.

Dit project zou niet mogelijk zijn geweest zonder sponsors die ons in financieel- en materieel opzicht gesteund hebben. Namens alle vrijwilligers van de opvangprojecten voor wees- en kwetsbare kinderen, verpleegkundigen en artsen van Gobabis State Hospital, Brandweer Gobabis en de gemeente Gobabis, willen wij u daarvoor hartelijk danken.

GOBABIS SOCIAL DEVELOPMENT TRUST

Please address all correspondence to the Chairperson

P. O. BOX 408 GOBABIS

Chairperson: Mr. JHG Maritz

062562422 / 0811270495

Secretary: Mrs. M Hartslief

0812239302

Treasurer: Mrs. SM Jarmann

0812945923

March 29, 2011

Dear Bowe and Jillard,

RE: Appreciation for First Aid training

I am writing to express our sincere appreciation for the training that you have given to the ECD project workers and for the donation of the 1st Aid boxes as well!

Both the TRUST and the projects highly appreciate your willingness and hard work. Your contribution will definitely help to make the lives of children in Gobabis better. We know that the results of your hard work will in future be seen in the lives of these children with whom the trained people work with.

However although we are really grateful for what you have already done, we would like to appeal to you for further assistance. Because there is still a great need amongst not only the ECD projects but also other projects like Sida-Sores, (*a project that mainly working with disabled children*) and Volunteers working with the elderly.

We ask therefore that you please consider coming back to Gobabis to give more training for the people involved in these projects.

Kindest regards

Suzie Jarmann

OFFICE OF THE PRINCIPAL MEDICAL OFFICER
GOBABIS STATE HOSPITAL
PRIVATE BAG 2099
GOBABIS

Enquiries:

DATE: 28TH April 2011

To: Bowe Bottinga and Jillard Faber

Health & Emergency Care Learning Program

De Klim 7

9202 TM

RE: - ACKNOWLEDGEMENT.

Dear Sir's

On behalf of Gobabis Health District Coordinating Committee, Health Workers of Gobabis District and indeed our clients and patients in Omaheke Region and on my own behalf I wish to express our very sincere gratitude for the week long training of our health workers between 07th March till 11th March 2011.

Your unwavering support in training our health care workers during the past six years has enabled (8) Health Care Workers acquire knowledge and skills of cardiopulmonary resuscitation; (5) Doctors improve upon their knowledge and skills in ACLS. Our nurses and ambulance drivers are now performing exceptionally well at accident scenes, thanks to your training in Basic Life Support Reduction in Maternal and Neonatal Mortality is a key millennium goal not only for Namibia but for the whole African continent.

We are extremely grateful for your support in enabling us acquire skills to save babies we all want saved. It is the opinion of health experts that 90% of babies born with neonatal asphyxia can be saved.

Your training has enabled many of our health workers acquire the skills of managing successfully cases of neonatal asphyxia.

We wish to continue training other Health Care Workers so that the knowledge and skills you imparted on to some of us will be given to more. In this regard, we are kindly requesting that you support our training program with an ACLS dummy. We realize that an ACLS dummy could be expensive but the impact would enable us gain more lives.

On behalf of Gobabis Hospital Management Committee, I would like to acknowledge your gift of the following Medical equipment for the purpose of optimizing patient care, improve patient's outcome and comfort.

Yours sincerely,

DR. MUSAPHILLY JOBARTEH

PRINCIPAL MEDICAL OFFICER (PMO)

GOBABIS DISTRICT HOSPITAL

OMAHEKE REGION

REPUBLIC OF NAMIBIA